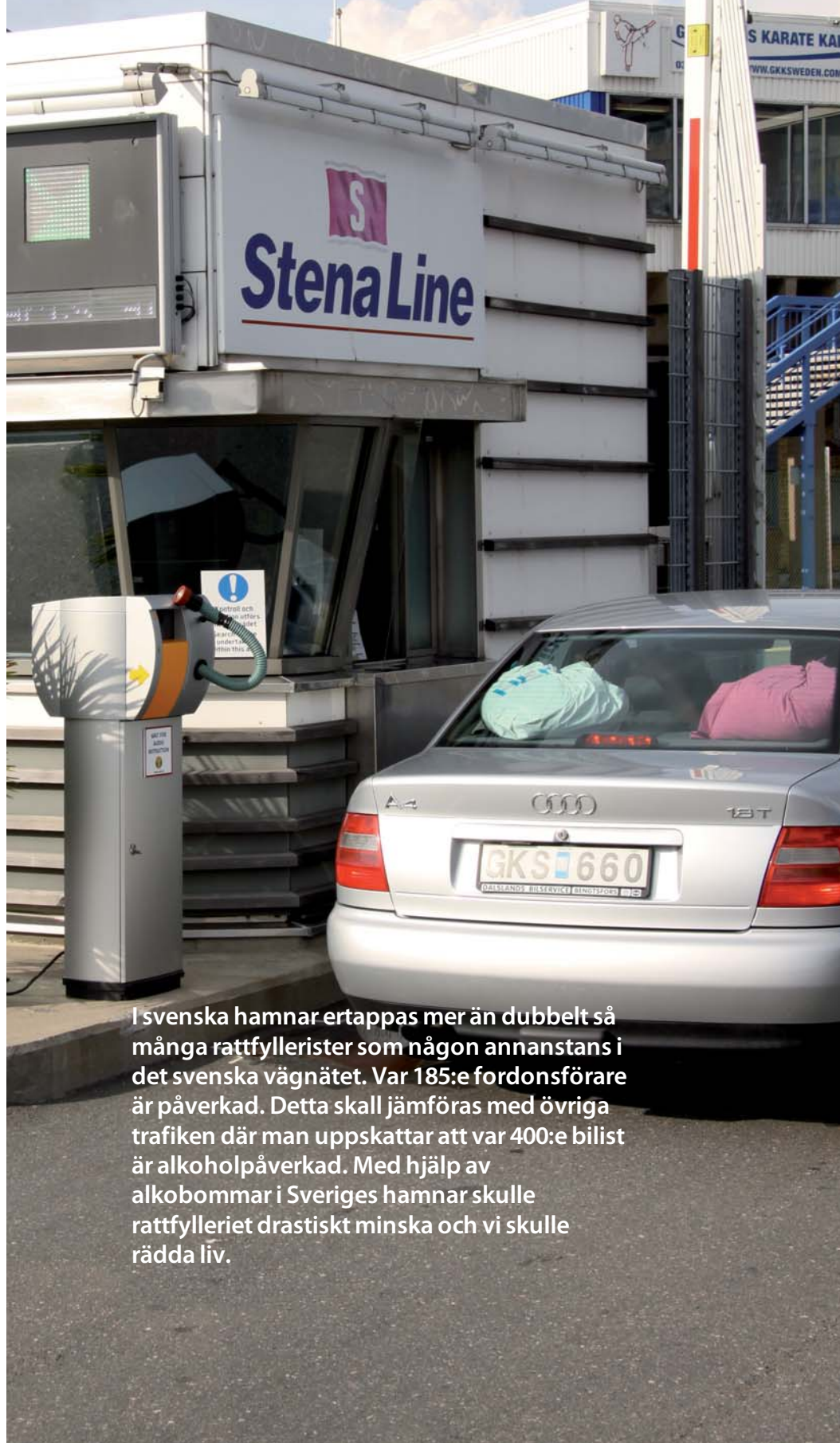

Alkobommar i Sveriges färjelägen räddar liv och förebygger rattfylleribrott

I svenska hamnar ertappas mer än dubbelt så många rattfyllerister som någon annanstans i det svenska vägnätet. Var 185:e fordonsförare är påverkad. Detta skall jämföras med övriga trafiken där man uppskattar att var 400:e bilist är alkoholpåverkad. Med hjälp av alkobommar i Sveriges hamnar skulle rattfylleriet drastiskt minska och vi skulle rädda liv.

Hur fungerar en alkobom ?

Systemet med alkobom i hamnar bygger på att varje hamn utrustas med ett antal bomfickor vid utfarten från hamnområdet där förarnas nykterhet kan kontrolleras.

Två olika modeller finns, en för tung trafik och en för personbilar och fordon under 3 500 kg. Gemensamt för de båda bomsystemen är att man har en bomfälla med två bommar. Första bommen öppnas och fordonet släpps in. När fordonet kommit fram till mätstationen stängs bommen bakom fordonet. Föraren uppmanas via skyltar och automatiska röstmeddelanden att lämna ett utandningsprov. Provtagningen sker utan munstycke, vilket innebär att det inte finns någon risk för smittspridning.

Provtagningen sker munstyckslost. Man blåser bara rakt in i en detektorlang.

Provtagning och analys tar 3 sekunder

Att lämna provet och få en analys tar runt 3 sekunder. Därefter öppnas bommen omedelbart om föraren är nykter. Är föraren onykter larmar bommen automatiskt (se mer under rubrik "Två olika användningsätt"). Framfarten av fordonet mellan de två bommarna filmas och dokumenteras. Detta för att kunna underlätta utredningsarbetet och veta vem i fordonet som kört fram till bommen.

Bommen är utrustad med ett kommunikationssystem som hjälper till om föraren är osäker och behöver hjälp.

Ny teknik gör munstycke onödigt

Mätningen är inte fysiskt ansträngande och kan utföras av alla. Med denna typ av IR-mätning får individens fysiska egenskaper ingen betydelse och en hög rättssäkerhet garanteras. Dessutom rengörs mätenheten på bara några sekunder, vilket underlättar då man förväntar sig ett stort antal användare.

Den infraröda mätenheten är utvecklad av det svenska företaget Servotek AB, Arlöv.

Resursbesparing och effektivare övervakning

Med alkobommar i Sveriges hamnar kan vi uppnå en total kontroll av samtliga inpasserande fordon. Först när man får utslag i alkobommen behöver utredande personals resurser tas i anspråk. I första hand har vi Tullverkets närmare 1 500 tjänstemän som redan finns placerade i de mest trafikerade hamnområdena. Utöver personal finns det också redan bevisinstrument i ett 15-tal hamnar, vilket underlättar då man slipper transportera den misstänkte till en polisstation. Vid positiva utslag skulle Tullverkets personal kunna vara den som genomför det slutliga bevisprovet i befintligt bevisinstrument och slutför förundersökningen. Om Tullverkets personal inte är tillgänglig, kan polis eller kustbevakning tillkallas för bevisprovtagning.

Två olika användningssätt

I många hamnar finns redan i dag väktare och ordningsvakter som patrullerar hamnområdet. Om dessa kompletterar sin befintliga utbildning med befogenheten att också kunna utföra sållningsprov, skulle denna grupp kunna fungera som trafiknykterhetskontrollanter och övervaka bommarna. Till skillnad mot tulltjänstemän får trafiknykterhetskontrollanter enligt Rikspolisstyrelsen inte med tvång kvarhålla en misstänkt fordonsförare om en alkobom signalerar ett positivt blås. Istället får de skyndsamt gå fram till den aktuella bommen, öppna den och be föraren att köra åt sidan och lämna ytterligare ett blåsprov, denna gång i det handhållna sållningsinstrumentet. Skulle även detta prov visa positivt, tillkallas tull, polis eller kustbevakning.

Övervakning och drift

Alkobommen är designad att vara helt automatisk. Information i tal och skrift finns på de vanligaste förekommande språken i den aktuella hamnen. Med hjälp av tryckknappar placerade på mätenheten väljer föraren om han vill ha informationen på något annat språk än det som startas automatiskt. På stora skyltar uppsatta i anslutning till bomfickan visas illustrationer på hur lätt det är att lämna ett utandningsprov.

Att blåsa i mätenheten är som att blåsa ut ett ljus. Snabbt och effektivt blåser man i 1 till 2 sekunder rakt in i detektor-slangen. Avståndet mellan mun och detektor-slang kan vara allt från 1 cm upp till ca 10 cm.

Support och hjälp

Om man ändå skulle ha problem att blåsa eller inte förstår hur provet skall tas, har alkobommen ett inbyggt kommunikations-system som kan kopplas direkt till trafiknykterhetskontrollanten eller till en centralt placerad ledningscentral. Från ledningscentralen kan man följa vad som händer vid bommen och om någon kallar på uppmärksamhet kopplas ledningscentralen automatiskt upp till den aktuella bommen. Alkobommen är förberedd för att också kunna fjärrmanövreras från denna central.

Inga juridiska hinder

Rättsenheten på Rikspolisstyrelsens rättsavdelning har under 2010-2011 utrett de juridiska möjligheterna för användning av alkobommar i Sveriges hamnar.

Av promemorian från RPS framgår att det redan idag skulle vara möjligt för polis, tjänstemän vid tullverket och kustbevakningen att stoppa rattfyllerister med alkobommar

När bommarna övervakas av bilinspektörer eller trafiknykterhetskontrollanter används de som ett rent effektivt sållningsinstrument, då dessa yrkesgrupper inte har befogenhet att använda tvång för att stoppa fordon.

Med två olika tillämpningar i funktionen av alkobommen möter det idag inga juridiska hinder att införa effektiva alkobommar i Sveriges hamnar.

För att kunna gå vidare med införandet av alkobommar i Sveriges hamnar och färjelägen behöver Rikspolisstyrelsen mandat att påbörja arbetet med att utveckla alkobommen till ett officiellt polisinstrument. Detta mandat saknas idag.

Rikspolisstyrelsens promemoria fastslår också att de enklare bränslecellsbaserade alkobommar som idag används på t ex campingplatser är helt lagliga att använda eftersom man i dessa fall ingått ett civilrättsligt avtal innan man åkt in på området.

Vill du ha mer information om Rikspolisstyrelsens rättsenhets inställning gällande alkobommar skall du läsa hela promemorian *Användning av alkoholsterminaler s.k. alkobommar* daterad 2011-04-07.

Alkobommarnas framtid

Rattfylleriet är idag ett av Sveriges enskilt största trafikproblem. Årligen skördar rattfylleriet nya offer i trafiken. Enligt polisens uppgifter för 2010 ertappades hela 49 % av alla rattfyllerister inom Storstockholm i hamnområdena. Lösningarna för att stoppa berusade förare blir allt fler.

Alkolås har i Sverige installerats som ett kvalitetsverktyg i över 85 000 olika fordon, Svenska Posten inför obligatorisk blåsning för alla som hämtar ut ett fordon, och campingplatser installerar alkobommar för att kontrollera sina gäster.

Redan 2006 införde Trelleborgs hamn en alkobom med munstyckesmätning för att kontrollera berusade förare. Året innan hade MHF börjat titta på ny teknik för att kunna mäta alkohol i utandningsluft utan munstycke.

Redan 2004 föreslog ledamöter i justiteutskottet att man skulle införa alkobommar i Sveriges hamnar och år 2008 tog Karlshamns kommun och Polisstyrelsen i Blekinge ett inriktningsbeslut om att införa alkobommar vid färjeläget i Karlshamn.

Under 2010 och 2011 har flera stora genombrott skett för att kunna införa användarvänliga alkobommar i Sveriges hamnar.

Prototypbommar med munstyckslös alkoholmätning har under två år testats på tre olika campingplatser i Sverige. En ny alkoholmätare som mäter utan munstycke har framgångsrikt börjat användas i passersystem. Mät- och analys tiden har förkortats och den nya alkobommen kan mäta, analysera och öppna bommen på bara 3 sekunder.

Detta öppnar upp helt nya möjligheter att kunna kontrollera en stor mängd fordonsförare på mycket kort tid.

Rikspolisstyrelsens rättsavdelning har under 2010 och 2011 på uppdrag av Polisavdelningen undersökt de rättsliga förutsättningarna för användning av alkobom vid bland annat färjelägen och i hamnar. Promemorian visar att inga juridiska hinder finns för att Polisen, Kustbevakningen och Tullverket omgående skulle kunna börja använda alkobommar. Även så kallade trafiknykterhetskontrollanter skulle kunna använda sig av alkobommar under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda.

Detta innebär att man med enkla medel skulle kunna effektivisera rattfyllerikontrollerna och införa en total kontroll av samtliga fordonsförare som kommer in via Sveriges färjelägen.

Med alkobommar i hamnen räddar vi liv!

Vill du veta mer om alkobommar kontakta:

Motorförarnas Helnykterhetsförbund

VD:

Tom Bjerver 08-555 765 56
tom.bjerver@mhf.se

Trafiksäkerhetschef:

Lars Olov Sjöström 070-697 00 22
lars.olv.sjostrom@mhf.se

Projektledare:

Tomas Jonsson 070-564 37 36
tomas.jonsson@mhf.se